

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: VN/5423/2020 MMM:n lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennetuesta

Satakunnan ELY-keskus kiittää lausuntomahdollisuudesta ja antaa asetusalun luonnoksesta seuraavan lausunnon:

4§ Määräysvalta yrityksessä

Aloitustukea voidaan myöntää tilanteessa, jossa nuori viljelijä tai useampi nuori viljelijä yhdessä tulevat *asemaan, jossa hän tai he yhdessä ovat tilanpidosta vastaavia elinkeinonharjoittajia*. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että määräysvalta maatalousyhtymässä on hänellä tai heillä yhdessä. Asetuksella olisi tarpeen tarkentaa miten maatalousyhtymässä määritellään tilanpidosta vastaava elinkeinonharjoittaja (määräysvalta). Määritelmällä voitaisiin tarkentaa myös tilannetta, milloin maatalousyhtymä voisi olla oikeutettu investointituessa nuoren viljelijän korotukseen.

Yleisesti tilanteessa, jossa tehdään ns. vaiheittaista sukupolvenvaihdosta on ristiriitaista, että tilasta vähitellen luopuvien vanhempien on investointitilanteessa oltava mukana tilan kehittämisessä (jos tilan hallinta kuuluu kahdelle tai useammalle henkilölle, tukea haetaan yhdessä) ja sitä kautta he joutuvatkin kasvattamaan yhtymäosuuttaan, vaikka tarkoitus olisikin luopua lopustakin. Näin ollen suunnitelmaa joudutaan viemään väärään suuntaan. Lisäksi investointiin ei ole voitu myöntää nuoren viljelijän korotusta, koska kaikkien hakijoiden on tullut täyttää korotuksen myöntöedellytykset. Tällaisessa tilanteessa nuoren tulisi voida kehittää ja kasvattaa yhtymäosuuttaan haluamaansa suuntaan ja tasapuolisuuden nimissä hänellä tulisi olla mahdollisuus myös nuoren viljelijän korotukseen.

5§ Ammattitaito

Osaamispisteet ovat ammatillisessa koulutuksessa korvanneet opintoviikot. Osaamispiste -termin lisääminen pykälään on perusteltua ja tämän voisi lisätä myös investointia koskevaan 2 momenttiin. Pykälässä tulisi kuitenkin vielä tarkentaa riittäväksi katsotun koulutuksen laajuus osaamispistein mitattuna.

8§ Maatalousyrittäjän taloudellinen asema

Tuen kohteena olevalla yritystoiminnalla tulee olla edellytykset jatkuvaan kannattavuuteen. Tämä vaatimus koskee kaikkia rakennetukilain nojalla myönnettäviä tukia. Pykälässä on säädetty yritystoiminnan kannattavuuden arvioinnissa huomioon otettavia asioita.

Maatalouden kannattavuus on aihe, mihin erityisesti tulisi kiinnittää huomiota ja asettaa selkeät mittarit, milloin toiminnan voidaan katsoa olevan vielä kannattavaa. Kannattavuuden ja varsinkin sen jatkuvuuden arvioimiseksi tulisi lisäksi edellyttää tarkempia laskelmia, samoin kuin yrittäjätulon osoittamiseksi edellytetään. Ja

27.1.2023

toisinaan tilalla, joka täyttää yrittäjätuloa koskevan edellytyksen, kannattavuus voikin olla heikko ja investointi saattaa viedä sitä jopa heikompaan suuntaan. Mittareilla varmistettaisiin, että myönnettävä tuki edistäisi myös tuen kohteena olevan yrityksen kannattavuuden kehitystä oikeaan suuntaan.

9§ Yrittäjätulon vähimmäismäärä

Pykälällä rajataan kohteet, joissa edellytetään yrittäjätulon täyttymistä. Liiketoimintasuunnitelma tulisi edellyttää kuitenkin kaikkiin rakennetukihakemuksiin liitettäväksi.

12§ Hakuaika

Aloitustuen ja investointituen tukijaksojen yhtenäistäminen on kannatettava muutos

13§ Eräät aloitustuen myöntämisen edellytykset

Pykälä jättää epäselväksi voidaanko maatilaa kohden myöntää useampi aloitustuki tilanteessa, jossa esim. kaksi sisarusta lunastaa kotitilansa ja molempien osuus täyttää yrittäjätuloa koskevan edellytyksen ja kumpikin hakee osuuteensa aloitustuen. Tai mikäli yhtiön määräysvalta muodostuu useamman kuin yhden henkilön perusteella, voidaanko tuki myöntää useammalle, jos määräysvalta muodostuu useamman osakkaan perusteella? Lisäksi tulisi selventää, miten yhtiöiden osalta tarkastellaan yrittäjätuloa, kun yhtiössä on useampia osakkaita?

15§ Aloitustuen määrä

Aloitustukeen uutena tulee myös valtioneuvoston takaus. Takauksesta on säädetty 34§:ssä, että valtioneuvoston myönnettään lainalle (pankkilaina, korkotukilaina) aloitustukena? Takauksen ehdoista ei aloitustukeen liittyen ole säädetty mitään tarkempaa, onko tarkoitus, että takausta voidaan myöntää yleisten takausehtojen mukaisesti, max. 2 500 000 euroa/maatila ym. Voidaanko myöntää lainalle, jota käytetään 17§ kohtien 5 ja 6 kustannuksiin?

18§ Liiketoimintasuunnitelmaa edellyttävät investoinnit

Liiketoimintasuunnitelma tulisi edellyttää kaikkiin rakennetukihakemuksiin. Liiketoimintasuunnitelman laajuutta talouslaskelman osalta voitaisiin tukikohteittain tai investoinnin kustannusten perusteella rajata.

19§ Tuettavaa investointia koskevat yleiset edellytykset

Käytännössä kohdentamisasetuksella ollaan kumoamassa pykälän 3 momentti. Kuivuri-investoinneissa biopannu edellytetään tuettavaksi erillisenä, vaikka se on olennainen osa kuivurin toiminnallisuutta. Tukijärjestelmä tulisi rakentaa vastaamaan pykälän sisältöä.

20§ Investointituen ulkopuolelle jäävät kustannukset

Kohtaa 2 tulisi tarkentaa lisäämällä tekstiin traktorin, pienkuormaajan *tai vastaavan* hankinnasta. Tällöin ulkopuolelle olisi helpompi rajata asetuksen perusteluissa mainitut kohteet, jotka ovat helposti käytettävissä muuhunkin kuin maataloustoimintaan.

22§ Omat tuotantopanokset

Rakennetukilain 14 § mukaan hakijan tulee esittää selvitys tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen käytettävästä yksityisestä rahoituksesta. Rahamääräisen suorituksen lisäksi yksityisenä rahoituksena voidaan hyväksyä vastikkeetta tehty työ tai tuotantopanoksen luovutus. Omat tuotantopanokset ovat osa yksityistä rahoitusta,

27.1.2023

tulisiko tämä esittää tai olla arvioituna / hyväksyttynä jo tukihakemuksen rahoitussuunnitelmassa? Kuten esim. Leader-hankkeissa.

Asetuksessa ei ole säädetty vastikkeettoman työn määrästä, eikä omien tuotantopanosten hinnasta. Tuen saajien tasapuolisen kohtelun ja asian selkeyttämäksi tätä tulisi tarkentaa joko Ruokaviraston ohjeella tai tässä asetuksessa. Omalle työlle ehdotuksena hyväksyttävä enimmäismäärä vuorokaudessa (esim. 8 h/vrk). Omien tuotantopanosten osalta ehdotuksena lisäys, että hyväksyttävänä kustannuksena pidetään vastaavan tuotantopanoksen verotonta ostokustannusta. Tuen saajan tulisi osoittaa kyseisen tuotteen veroton markkinahinta.

24§ Rakennussuunnitelma

...Suunnitelmassa on lisäksi esitettävä selvitys toiminnan laajentamismahdollisuuksista sekä, jos kyse on uudisrakentamisesta, selvitys korvattavan rakennuksen jatkokäytöstä. Kyseinen maininta ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi. Maatilojen koko ja rakenne on merkittävästi muuttunut edellisistä rahoituskausista. Rakentaminen ei ole enää niin keskittynyt ns. lähipihiiriin. Toiminnan tai tuotannon laajentamismahdollisuudet ovat huomattavasti laajempi kokonaisuus, kuin yksittäisen rakennuksen tai rakennuspaikan laajennusmahdollisuus. Tuotanto on mahdollista useammassa eri rakennuksessa, rakennuspaikalla tai kiinteistöllä, eikä laajentamismahdollisuutta ole tarpeen tai mahdollista esittää yksittäisessä suunnitelmassa. Uudisrakennus on usein osa tuotannon laajennusta, eikä kyseisen investoivan tilan osalta niinkään korvaa mitään rakennusta. Toiminnan kehittämis- ja laajentamissuunnitelmat on pääosin esitetty liiketoimintasuunnitelmassa.

26§ Yhteinen ojitusinvestointi ja yhteistä ojitusinvestointia koskeva suunnitelma

Iso osa valtaojien putkituksista tehdään palvelemaan yksittäisen viljelijän tarpeita (saadaan aikaan isommat lohkot). Valtaojien putkitus tulisi olla mahdollista tukea myös 3§ 2 kohdan mukaisena investointina, riippuen mikä on putkituksen pääasiallinen tarkoitus.

38§ Menon todennettavuus

...hankesuunnitelman mukaisesti sijaan **hyväksytyt tukipäätökset** mukaisesti tai hyväksytyt suunnitelman mukaisesti. Hankesuunnitelma on hakijan esittämä ja on hyvin todennäköistä, että tukipäätös ei tule aina kohdistumaan hankesuunnitelman mukaisesti.

Yksikkökustannuksen laskentamallin ei kuitenkaan tule ohjata tai määrätä päätöksen tekoa vastoin 19 § säädettyä. Esimerkiksi haettaessa tukea uuden kotieläinrakennuksen rakentamiseen siihen kiinteästi liittyvät tai sen yhteyteen rakennettavat vilja-, lanta-, ym. varastot tulee pystyä ratkaisemaan yhdellä päätöksellä. Mikäli vakioidun yksikkökustannuksen kohde edellyttää aina oman yksittäisen tukipäätöksen, tämä tulee lisäämään hakemusten tarpeetonta jakamista. Hakemusten tarpeeton jakaminen lisää hallinnollista työtä, eikä tue vakioitujen yksikkökustannusten tavoitetta tukijärjestelmän yksinkertaistamisesta. Vakioitujen yksikkökustannusten mukaisten tukikohteiden osalta tulisi säilyttää myös mahdollisuus tarvittaessa hallinnoida hanke 38 § 1 momentin mukaan, esimerkiksi hankkeen liittyessä toiseen investointiin tai peruskorjaushankkeissa.

39§ Aloitustuen maksaminen

Aloitustuki muuttuu maksettavaksi hakemuksesta. Maksatuksen hakemiselle tulisi kuitenkin asettaa aikarajat. Ensimmäinen erä milloin viimeistään tilanpidon aloittamisesta? Toinen erä aikaisintaan vuoden kuluttua ensimmäisestä erästä, kuten edellisellä ohjelmakaudella? Ja milloin viimeistään haettava viimeistä erää?

27.1.2023

40§ Investointiavustuksen maksaminen ja korkotukilainan nostaminen

Ehdotetaan poistettavaksi 1 momentista lause: Jos tukipäätöksen voimassaoloaika on pidennetty, ensimmäisen erän maksamista ja nostolupaa on haettava päätöksessä määrättyä aikana.

Rakennetukilain 19§ 2 momentin mukaisesti ELY-keskus voi pidentää toimenpiteen toteuttamisen määräaika, edellytyksellä, että toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa ja määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy.

Toisinaan on tullut vastaan tapauksia, että jatkoaikaa on haettu ilman, että tuen maksamista on aloitettu. Tällöin olemme joutuneet selvittämään millä tavoin investointi on voitu katsoa aloitetuksi ja joskus on voinut käydä niin, että myönnettyistä jatkoajoista huolimatta hanketta ei olekaan lähdetty viemään alkua pidemmälle. Tällöin varojen voidaan katsoa olevan turhaan kiinnitettyinä. Kun edellytyksenä on, että ensimmäinen erä on haettava kahden vuoden kuluessa, on se selkeämpi signaali sille, että hanke tullaan toteuttamaan jatkoajalla. Lisäksi kun ensimmäisen erän osalta poistuu 20 % vähimmäisvaatimus, ei tämäkään tule olemaan esteenä ensimmäisen erän hakemiselle. Mikäli investointi on aloitettu, on siitä lähestulkoon aina syntynyt myös kustannuksia.

Muilta osin Satakunnan ELY-keskuksella ei ole lakiesityksestä erityistä huomautettavaa tai kommentoitavaa.

Porissa 27.1.2023

Yksikön päällikkö

Timo Pukkila